BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 57-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 134 Sâmbătă 18 Mai 1940
14 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
UNIV.-SPORT
500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

PROBLEMA ALIMENTARĂ ȘI A PREȚURILOR

Problema prețurilor și a asigurării alimentației populației, trebue să fie preocuparea principală a guvernului și a organelor sale administrative, precum și aceea a existenței pe piață a articolelor și mărfurilor de primă necesitate.

In ultimul timp s'a anunțat o serie de măsuri administrative, — fie cu scopul de a înfrâna tendințele tot mai accentuate ale speculatorilor de a scumpi aceste articole și mărfuri, fie cu scopul de a acoperi lipsa unora dintre cele mai necesare de pe piață.

Se constată însă că aceste măsuri n'au dat rezultatele urmărite, căci prețurile sporesc din zi în zi, iar pe piață lipsesc numeroase articole și mărfuri din această categorie: fasolea, mazărea, untura, untdelemnul, carnea de vacă, diferite grăsimi, uleiurile vegetale, lemnele de foc ș. a.; iar păsările și ouăle s'au împuținat și se scumpesc continuu.

Această lipsă a unor articole alimentare și de mărfuri de primă necesitate, ca și scumpetea crescândă a celor existente încă pe piață, coincide și cu majorarea tarifelor de transport pe c. f. r. cu 15 la sută, la mărfuri.

Se înțelege de la sine, că această majorare a tarifelor de transport va influența neapărat asupra scumpetei mărfurilor și articolelor de consumație, într'o măsură mai mare de cât până acum, de oarece comercianții detailiști nu suportă ei cheltuelile, ci le trec, cu un alt spor, pe seama consumatorilor.

Nu a fost oportună majorarea tarifelor de transportat mărfuri pe c. f. r. — cu toate motivele ce le-a invocat administația respectivă — când ea are consecințe în ordinea economică și în special în ce privește urcarea prețurilor pentru consumatori. Populația nevoiașă și familiile cu membrii numeroși și ale căror venituri sunt modeste și fixe, nu pot face față cerințelor existenței lor dacă nu se iau măsuri serioase și întinse, atât pentru înfrânarea speculei ilicite, prin sancționarea celor ce profită de împrejurările grele de astăzi, spre a se îmbogăți, cât și împotriva acelei categorii de comercianți, care depozitează și nu pun în vânzare, articolele alimentare și mărfurile de primă necesitate ce le au la dispoziție.

Alte măsuri urmează să fie luate de urgență în vederea ușurării transporturilor pe căile ferate și pe cele de apă, spre a se putea face transporturile de mărfuri în condițiuni normale și cu tarife convenabile.

Să nu se creadă că măsurile de ordin administrativ, chiar cele mai bune, prin dispozițiile ce cuprind, au vreun efect, dacă aplicarea lor se face în condiții defectuoase, sau uneori chiar nu se aplică din diferite considerațiuni.

De aceea problema prețurilor, a transporturilor, a tarifelor și a lipsei unor articole alimentare de primă necesitate, trebue să fie reexaminate și soluționate, luându-se în seamă interesele generale ale populațiunii.

IN CORPUL ZIARULUI:

Ungaria a mobilizat două corpuri de armată din regiunea de vest și nord a țării.
— Lămuririle oficiosului „Pester Lloyd" —

Trupele germane au intrat în Amsterdam.
— S'a semnat capitularea Olandei —

Manevrele flotei aliaților în Mediterana.

SITUAȚIA

Războiul european se află azi la o răspântie a destinelor lui; lumea se află la o răspântie a istoriei ei. Nici izbucnirea războiului mondial în August 1914, nici începerea conflictului european în Septembrie 1939 n'au provocat o emoție atât de adâncă, o încordare atât de gravă ca marea bătălie, care se desfășoară astăzi de-a lungul Meusei de la granița Olandei până dincolo de frontiera franceză.

Niciodată războiul n'a cerut mai mult omului; niciodată n'a datorit mai mult mașinii; niciodată viteza și surprinderea n'au fost puse mai mult în slujba forței; niciodată, în toate aceste privințe, numărul și cantitatea, în efective și în material, n'au dat o contribuție mai întinsă unei uriașe încăerări umane.

Intrebuințarea masivă a avionului și carului de asalt au schimbat total tehnica și tactica luptei moderne.

In secolul care a despărțit războiul mondial de războaiele napoleoniene progresele științei și tehnicei militare au fost mai mici de cât în cei douăzeci de ani, care au cerut impozitul de sânge al războiului la două generații succesive.

Toate aceste progrese sunt puse pe valea bogată în amintiri sângeroase a Meusei, în slujba celei mai mari și mai crâncene dintre bătăliile istoriei.

Spre deosebire de 1914, Olanda atunci ferită, astăzi implicată în războiu, este adusă la tăcere în cinci zile. In Belgia, în locul celor 12 corpuri de armată germane și celor cinci corpuri de armată franceze, ale generalului de Laurezac, care se adăogau armatei belgiene, cele două tabere au desigur în prezență forțe cu mult mai importante. Potențialul lor este înzecit de viteza a mii de avioane și de care de asalt, care pot arunca în fiecare zi mii de tone de bombe și de obuze. Puterea materialului îi sporește capacitatea de izbire; viteza lui grăbește în proporții nebănuite ritmul operațiilor și posibilitățile de surprindere. In 1914, treceau douăzeci de zile de la 4 la 24 August, între atacul orașului fortificat Liège până la bătălia de la Charleroi. Astăzi în cinci zile forțele adverse se află în prezență pe linia de bătaie într'o furioasă încăerare, în care luptele cele mai aprige se desfășoară în deosebi în regiunea Dinant. Namur, Dyle și în regiunea Longwy-Sedan, unde se face joncțiunea între vechia linie Maginot și noua ei prelungire de-a lungul frontierei franco-belgiene până la Marea Nordului.

In cursul zilei de 15 Mai, comunicatul german anunță capitularea fortăreței naționale a Olandei, adică a regiunii cuprinse între Haga, Amsterdam și Utrecht, înaintarea trupelor germane până la Dyle, la Nord de Meusa, trecerea acestui fluviu într'un sector întins, între Namur și Givet ca și la Sedan, unde atacul german a știrbit linia fortificată franceză și a respins, ca și pe restul frontului, contraatacurile franceze, cu pierderi aeriene, care ar fi depășit 200 de avioane.

Ultimul comunicat francez din seara de 15 Mai anunță contraatacuri franceze, care au respins violente atacuri germane dela Anvers la nord-est de Namur; confirmă trecerea Meusei de trupele germane în mai multe puncte, unde luptele continuă, ca și progresele adversarului în regiunea Sedan, unde contra-atacuri cu tankuri și avioane sunt în curs.

O informațiune a agenției „Havas" precizează că „in sectorul Sedan atacul carelor blindate germane a reușit să pătrundă în interiorul dispozitivului francez". In fața acestei situații comandamentul francez renunță — explică susnumita telegramă — la războiul de poziție și începe lupta în câmp deschis.

Mai puțin de o săptămână de război se soldează astfel — prin folosirea pe scară întinsă a armatei mecanizate și aviației — cu două schimbări importante în aspectul noului teatru de războiu: capitularea Olandei și transformarea războiului de poziție în război de mișcare pe frontul de vest.

Cea d'intâiu are efecte importante: face disponibile forțele germane din Olanda pentru nordul Belgiei; procură Germaniei baze aeriene apropiate pentru lupta contra Angliei; pune în fine la dispoziția acestei țări noi resurse economice și probabil și importante rezerve de carburanți, deși, potrivit unei declarații, făcute la Paris de d. Van Kleffens, ministrul de Externe olandez, 20 de milioane tone de petrol ar fi

(Continuare în pag. 2-a)

MARILE BĂTĂLII DE PE MEUSE ȘI DELA SEDAN

CONSECINȚELE CAPITULĂRII ARMATEI OLANDEZE

Capitularea armatei olandeze, pe care comunicatul comandamentului suprem german o explică prin imposibilitatea în care s'a găsit această armată de a continua lupta cu succes pe pământ și în aer, împotriva trupelor germane „a căror superioritate este vădită", a fost, de fapt, determinată de apariția, prin surprindere, a unor detașamente germane transportate cu avioanele dela bazele aeriene ferite direcțiuni, să pună stăpânire pe Olanda septentrională și pe restul teritoriului din centru și din regiunea lacului Zuiderzee. Germanii vor pune astfel stăpânire pe coasta olandeză a Mării Nordului și vor putea stabili bazele lor aeriene la Helder, Haarlem și în insulele din deltă, de unde vor putea organiza raiduri aeriene pe coasta de sud-est a Angliei, care e apropiată.

traatacurile cu tankurile se succed la scurte intervale de timp ca și atacurile în massă ale avioanelor de bombardament.

O altă mare bătălie este în curs în regiunea Sedan, — localitate situată la sud-vest de frontiera Belgiei, — celebră prin capitularea lui Bazaine, în războiul franco-german din 1870—1871. Germanii au mai aruncat în această bătălie câteva divi-

Situația frontului pe ziua de 15 Mai

ADIO ȘI „MOȘILOR"

de RADU D. ROSETTI

Dacă *Luna Bucureștilor* aproape că desființase *Târgul Moșilor* — ceea ce se mai făcea fiind un fel de erzaț — decizia de-acum a Marelui Stat Major de a declara câmpul Moșilor „zonă militară" i-a dat lovitura de moarte.

Anul acesta nu va mai fi nimic acolo. Incă puțin, și se va uita cu totul ce-a fost această tradiție ce datează, după credința umora, depe vremea lui Mircea cel Bătrân (când acesta se întorsese dintr'o bătălie în care avusese morți mulți și hotărâse să se facă pomeni pe locul acela) — după alții de pe timpul lui Matei Basarab, tot după o bătălie, când s'au făcut la *Obor* rugăciuni pentru cei căzuți pe câmpul de luptă.

Fapt e că obiceiul rămâsese de veacuri, și în acest obor unde se vindeau fel de fel de mărfuri, în luna Mai, înaintea Sâmbetii Morților, se ținea un târg special, în care credincioșii se aprovizionau cu toate cele necesare pomenirii răposaților, *moși* sau *strămoși*: — de unde numele.

Inainte de a le zice *adio*, să aruncăm dar în urma lor o ultimă privire melancolică, evocându-i grație putinelor cărți cari s'au ocupat cu istoria trecutului.

Colonelul Pappazoglu, în cartea sa plină de mirezme despre *Fondarea Orașului București* (1891—10 bani fascicula!!! editura tipografiei *Universul*) își cere ertare că, de 80 de ani fiind, scrie în stilul bătrânesc ce se practica în timpul tinereților sale „mărturisind că n'a făcut decât să culeagă din diferite letopisițe ale țării, cum și dela diferiți scriitori vechi".

La urma urmii, așa au făcut și cei cari au scris mai înainte sau după el. Paul din Alepo citează din nuștiu cine, Pappazoglu din Pelimon și Macarie, Gion din Pappazoglu, Damé din Gion. Cutare din Filitti, Dosoftei, Ureche și alții, etc. etc. — folosind bine înțeles toți și ce spuseseră ceilalți — „ciordeala" aceasta generală numindu-se în termen științific *Bibliografie*. Avea dreptate Anton Pan: „Dela lume adunate și iarăși la lume date".

Ceea ce n'a împiedecat ca fiecare să aducă informații noui și nota lui personală.

Dau aceste lămuriri, nu care cumva pentru cele ce vor urma,

(Continuare în pag. 2-a)

LA ROMA

MINISTRUL ELVEȚIEI ȘI SOȚIA SA BRUSCAȚI DE NECUNOSCUȚI

Berna, 15 (Rador). — „Neue Zuericher Zeitung" primește următoarele dela corespondentul său particular din Roma:

„Legația Elveției anunță că în seara de 14 Mai ministrul Elveției la Roma, pe când se înapoia la legație cu soția sa, a fost bruscat de un grup de indivizi, care se pregătea să lipească pe zidurile legației manifeste al căror conținut avea un conținut agresiv contra unui stat cu care Elveția, ca și Italia, întreține relații amicale.

Ministrul a cerut să fie respectat caracterul extrateritorial al clădirii.

Ministrul Elveției și soția sa au fost insultați pentrucă vorbeau în limba franceză între ei.

Poliția a intervenit rapid pentru a restabili ordinea.

LEGAȚIA IUGOSLAVĂ PUSĂ SUB PAZĂ

Roma, 15 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Detașamente de soldați și carabinieri au fost puse de pază Miercuri seară în jurul legației Iugoslaviei.

O măsură de acest fel nu a mai fost luată de mai mulți ani în legătură cu Iugoslavia.

DUPĂ CAPITULAREA ARMATEI OLANDEZE

CE SE CREDE LA BERLIN DESPRE URMĂRILE PE CARI LE-AR PUTEA AVEA CUCERIREA OLANDEI ASUPRA VIITORULUI MERS AL OPERAȚIUNILOR

Prin telefon dela corespondentul nostru din Berlin

Berlin, 15. — **Capitularea armatei olandeze în triunghiul Utrecht—Rotterdam — Amsterdam ca și progresele ofensivei germane în Belgia până în regiunea Sedan, unde conform comunicatului înaltului comandament german, „linia Maginot a fost străpunsă în prelungirea ei dela nord-vest" dovedesc însemnătatea operațiunilor germane din ultimele zile.**

In legătură cu aceste rezultate, se fac aci constatări interesante asupra urmărilor pe care le vor avea.

Căderea „Cetății olandeze"

Se spune între altele despre căderea „cetății olandeze" că acest fapt trebue apreciat, în primul rând, din punct de vedere al însemnătății lui strategice, arătându-se că cucerirea acestei țări înseamnă posibilitatea unor viitoare acțiuni împotriva Angliei, prin aceea că baza de operațiuni a flotei aeriene a Germaniei s'a apropiat mult de această țară. Această bază se află acum în sudul Mării Nordului la o depărtare de 150 de kilometri de sudul Angliei astfel că aviația germană va putea controla mai ușor operațiunile dintre gurile Rinului și ale Tamisei. Se învederează aci în acelaș timp, și posibilitatea unui atac german împotriva Angliei, însă această problemă nu este încă examinată în mod amănunțit.

Rolul aviației și tancurilor

Despre succesele ofensivei germane se spune că acestea se datoresc, în primul rând aviației și tancurilor germane, precizându-se că acestea trebue considerate ca armele cele mai de seamă ale războiului modern.

In ce privește „nouile metode de război" ale Germaniei aplicate în prima zi a ofensivei germane, în luptele dela Maastricht, sunt demne de relevat cuvintele adresate de un subofițer belgian prizonier lt. colonelului german Hesse, căruia acesta i-a spus: „A trebuit să constatăm că tunurile noastre au încetat la un moment dat în mod brusc să mai tragă".

Nu se poate spune dacă acest fapt s'a datorat tancurilor germane, focului viu îndreptat împotriva artileriei inamice sau sfărâmăturilor de blocuri de stânci căzute peste ele, căci cuvintele subofițerului belgian nu sunt complectate prin alte amănunte.

Planul „Schliffen"

Tot în legătură cu căderea „cetății olandeze", se scoate în relief faptul că prin această izbândă, le rămân libere germanilor însemnate forțe cu care să-și poată intensifica presiunea în partea de nord-vest a Belgiei. Pare că înaltul comandament german s'a hotărît să pună din nou în aplicare așa zisul plan „Schliffen", care fusese conceput în 1914, pentru învăluirea aripii de nord-vest a armatei franceze, dar n'a putut fi pus în aplicare în urma bătăliei dela Marna.

O dovadă în acest sens o constitue faptul că se crede în mod precis că comandamentul german și-a concentrat însemnate forțe pe aripa dreaptă a frontului său, dând o deosebită însemnătate luptelor dela Namur și Givet, unde acțiunea aviației și a tancurilor germane este deosebit de intensă și unde sunt de așteptat lupte din ce în ce mai violente.

Stăruim asupra elementului nou ce a intrat în războiul actual de pe frontul occidental — folosirea avionului pentru transportul trupelor, ca și al echipajelor de vânători-parașutiști, în diferite puncte din interiorul unei țări beligerante — care poate să influențeze asupra operațiunilor în curs, prin crearea unor situații nepreveăzute.

Asa s'a creat în Olanda, o situație nepreveăzută și critică, prin debarcarea trupelor transportate cu avioanele și a coborîrei vânătorilor-parașutiști germani, în sectorul Rotterdam și în delta dela sud, care a influențat asupra operațiilor de la est și a dezorientat comandamentul armatei olandeze.

Acest element nou intervenit pe teatrul de război din apus asigură avionului o calitate, pe care el n'a avut-o până acum: aceea de a transporta trupe pe teren și de a obține „gajuri", fiind un instrument de primul ordin al armatei ce operează pe uscat. Până acum avionului i se contesta putința de a acționa în asemenea condiții, el fiind considerat o armă ofensivă aeriană redutabilă, dar cu o acțiune rapidă și efemeră.

**In urma capitulării armatei olandeze, trupele germane au ocupat Haga și continuă